

باید که حیا و عفت آموخت

از چادر مادر شهیدان

از قیام گوهرشاد تا انقلاب؛ روایت زنانی که تسلیم نشدند

تاریخ مبارزه با کشف حجاب در ایران

اجبار رضا شاه، خانه‌نشینی زنان و اعتراض‌های شجاعانه؛ چگونه زنان ایرانی با فرهنگ و ایمان خود در برابر تهاجم فرهنگی غرب و سیاست‌های ضد دینی مقاومت کردند

ریشه تاریخی پوشش در ایران

- ♦ فرهنگ پوشش از ایران باستان تا بعد از اسلام همواره بخشی از هویت ایرانی بوده.
- ♦ حتی اقوام مهاجم مثل سلوکیان و مغول‌ها که پوشش بازتری داشتند در جامعه ایرانی حل شدند و پوشش ایرانی را پذیرفتند.

تهاجم فرهنگی غرب در دوران معاصر

- ♦ استعمار غرب وقتی از راه نظامی و اقتصادی در ایران شکست خورد، سراغ تهاجم فرهنگی رفت.
- ♦ هدف: حذف عناصر فرهنگی اصیل ایران از جمله حجاب زن ایرانی.
- ♦ پروژه حذف حجاب از پیش از مشروطه آغاز شد؛ با تبلیغات جریان‌هایی مثل بابیت و بهابیت.

دوران مشروطه و تبلیغات ضدحجاب

- ♦ بعضی نشریات و روشنفکران، حجاب را نشانه «عقب‌ماندگی» معرفی کردند.
- ♦ شاعرانی مثل ایرج میرزا با ادبیات تمسخرآمیز از بی‌حجابی دفاع کردند.
- ♦ اما در مقابل، ده‌ها نویسنده، عالم و زن ایرانی در دفاع از حجاب نوشتند.
- ♦ طبق پژوهش رسول جعفریان ۷۰ ساله در دفاع از حجاب در همان دوران منتشر شد.

دوران رضا شاه و منع حجاب(۱۳۱۴)

- ♦ رضا شاه با حمایت انگلیس و اطرافیان(مثل فروغی و تیمور تاش) فرمان منع حجاب را صادر کرد.
- ♦ این طرح پس از سفر رضا شاه به ترکیه (۱۳۱۳) اجرا شد.
- ♦ برخلاف ادعا، این «کشف حجاب» نبود بلکه اجبار به بی‌حجابی بود.
- ♦ روز ۱۷ دی ۱۳۱۴ در واقع روز منع حجاب است نه آزادی زن.

واکنش و مقاومت مردم

- ♦ مردم ایران، مخصوصاً زنان مذهبی، با چند شیوه مقاومت کردند.
- ♦ خانه‌نشینی و قطع ارتباط اجتماعی تا مجبور به بی‌حجابی نشوند.
- ♦ طراحی لباس‌های جدید پوشیده با کلاه و روسری مخفی.

- ♦ تحریم مهمانی‌های درباری؛ حتی در مهمانی پاکروان(استادار)، همسران مردان درباری حاضر نشدند بی‌حجاب شرکت کنند طبق گزارش پیتز ایوری(مورخ انگلیسی).
- ♦ بعد از ۶ سال اجبار، تنها کمتر از ۳۰۰۰ زن بی‌حجاب در کل ایران دیده شدند!
- ♦ قیام گوهرشاد در ۲۱ تیر ۱۳۱۴ بزرگ‌ترین و خونین‌ترین مقاومت در برابر بی‌حجابی.
- ♦ مردم مشهد به رهبری علما از جمله آیت‌الله بهلول و آیت‌الله قمی علیه کشف حجاب و سیاست‌های ضد دینی قیام کردند.
- ♦ حکومت با تانک و مسلسل وارد شد، صدها نفر شهید و زخمی شدند.

استمرار مبارزه تا انقلاب اسلامی

- ♦ در سال‌های بعد، زنان ایرانی نماد مقاومت فرهنگی شدند.
- ♦ در ۱۷ دی ۱۳۵۶ زنان مشهد در اعتراض به مراسم سالگرد کشف حجاب، راهپیمایی قرآنی برگزار کردند.

شعارشان

ما زنان خراسان، آزادی خواهران دربند را خواهیم

این حرکت، یکی از نخستین جرقه‌های انقلاب اسلامی بود.

موضعگیری‌های مغرضانه مقامات و نهادهای غربی دربارهٔ عفاف و حجاب در ایران

و کاخ سفید بارها در بیانیه‌ها و سخنرانی‌ها گفته‌اند که ما در کنار زنان شجاع ایران هستیم و از مطالبات آنها برای حقوق بنیادین و اعتراض به حجاب حمایت می‌کنیم.

♦ **سخت‌گوی وزارت خارجه آمریکا:** هیچ نشانه‌ای وجود ندارد که وضعیت زنان بهبود یابد!

♦ **کمیسسیون ایالات متحده برای آزادی‌های مذهبی:** این غیرقابل قبول است که پوشیدن حجاب شل (loose hijab) در ایران می‌تواند به خشونت دولتی منجر شود!

♦ **دفتر عالی‌نماینده اتحادیه اروپا:** خواستار پاسخگویی برای نقض حقوق زنان هستیم.

♦ در مباحث پارلمان بریتانیا نمایندگان در صحبت‌های رسمی ذکر کردند که حجاب نماد ایدئولوژیک جمهوری اسلامی است و کنار گذاشتن آن نمادی از عقب‌نشینی قدرت جمهوری اسلامی است.

♦ کارشناسان دفتر حقوق بشر سازمان ملل در تحلیل پیش‌نویس قوانین حجاب در ایران گفته‌اند که این پیش‌نویس می‌تواند مصادیق تبعیض نظام‌مند یا حتی آپارتاید جنسیتی را داشته باشد!

مقامات و

اسرائیل) علناً به مردم ایران پیغام حمایت و تشویق به اعتراض داده‌اند؛ مثال‌هایی از پیام‌های صریح ایستادن در کنار مردم ایران باندای خیابان ثبت شده‌اند.

♦ **مجموع قطعنامه‌ها و بیانیه‌های رسمی پارلمان‌ها(اروپا، برخی مجالس ملی)** (و نهادهای حقوق بشری غربی بارها حجاب قانونی را در چارچوب نقض حقوق زنان و سرکوب آزادی‌های فردی قرار داده‌اند و این را در قالب قطعنامه‌ها و توصیه‌نامه‌ها ثبت کرده‌اند.

حمایت آشکار مقامات غربی از بی‌حجابی و بی‌عفتی جامعه، عمدتاً در قالب حمایت از حقوق بشر و ایستادن در کنار اعتراضات و اغتشاشات بیان شده است. اما پشت پرده آن در میان مدت، فروپاشی اخلاقی جامعه مقاوم در برابر زیاده خواهی‌های آنان و در کوتاه مدت، تضعیف وحدت و یکپارچگی جامعه است؛ مسائلی که باید با هوشیاری جوانان، مسئولان و خیرخواهان ایران اسلامی تدبیر شوند.

جملات شهدای شاخص پیرامون حجاب

رئیس جمهور شهید محمدعلی رجائی

خواهران ما در حالی که چادر خود را محکم بر گرفته‌اند و خود را همچون فاطمه و زینب حفظ می‌کنند... همدفدار در جامعه حاضر شده‌اند.

شهید بهشتی

کسانی که این پوشش را و نقش آن را و معنی والای آن را تحریف می‌کنند و آن را به صورت بندی بر پای زن و بر ضد آزادی او معرفی می‌نمایند یا به راستی هوس کیشانی ناآگاهند و یا هواپرستانی آگاه که آگاهانه می‌کوشند تا رابطه زن و مسرد در خدمت هوا و هوس آن دو باشند.

شهید قاسم سلیمانی

اینکه در جامعه مدام بگوییم او بی حجاب و این باحجاب است یا اصلاح طلب و اصولگراست، پس چه کسی می‌ماند؟ اینها همه مردم ما هستند. آیا همه بچه‌های شما متدین‌اند؟ آیا همه مثل هم هستند؟ نه. اما پدر همه اینها را جذب می‌کند و جامعه هم خانواده شماست. اینکه بگوییم من هستم و بچه‌های حزب الهی خودم، اینکه نمی‌شود حفظ انقلاب.

رئیس جمهور شهید سید ابراهیم رئیسی

تجربه اجتماعی انقلاب اسلامی نشان داد که زنان و دختران این سرزمین با زندگی عقیقانه و مؤمنانه بر حفظ عفاف و حجاب به عنوان یک اولویت امنیت‌آفرین تأکید دارند.

شهید مطهری

حجاب در اسلام از یک مسئله کلی‌تر و اساسی‌تر ریشه می‌گیرد و آن این است که اسلام می‌خواهد انواع التذاذهای جنسی، چه بصری و سمعی و چه انواع دیگر به محیط خانوادگی و در کادر ازدواج قانونی اختصاص یابد، اجتماع منحصرأ برای کار و فعالیت باشد. بر خلاف سیستم غربی عصر حاضر که کار و فعالیت را با لذت جویی‌های جنسی به هم می‌آمیزد، اسلام می‌خواهد این دو محیط را کاملاً از یکدیگر تفکیک کند.

شهید ابراهیم هادی

اگر خانم‌ها حریم رابطه با نامحرم را حفظ کنند، خواهید دید که چقدر آرامش خانواده‌ها بیشتر می‌شود.

شهید محمد نیرآبادی

ای خواهرم! بیش از هر چیز که پشت ابرقدرت‌ها را به لرزه در می‌آورد و ضربه مهلکی است که بر سر آنان فرود می‌آورد، حجاب و عفاف توست که تأثیرش بیش از ریختن خون هر شهید است.

شهید مهدی باغی‌شینی

خواهرانم! شما با حجاب خود مشت محکمی بر دهان ابرقدرت‌ها بکوبید و بگوئید «ای از خدا بی‌خبران! ما مانند حضرت زهرا (س) و حضرت زینب کبری (س) هستیم و هرگز از راهی که آنان رفته‌اند بر نمی‌گردیم و با تمام توان راه آن‌ها را ادامه می‌دهیم.»

شهید علی اکبر بشینجی

خواهرانم! همان‌طور که ما در جبهه‌ها با این دشمن کافر می‌جنگیم، شما نیز به نوبه خود با صبر و بردباری و با حجاب و پوشش خود با دشمنان داخلی بجنگید؛ زیرا پیروزی از آن ماست.

شهید علی‌رضا حسینی

خواهران گرامی! از شما می‌خواهم با حفظ حجاب و رعایت عفاف در پشت جبهه‌ها، جهاد اکبر کنید و با توطئه‌های شوم کافران ملحد بجنگید. این خواهران مبارز هستند که با حفظ حجاب دین اسلام را زنده و پا بر جا نگه داشته‌اند و این راه را می‌توانند مانند حضرت زینب (س) با صلابت ادامه دهند.

